CYD-BWYLLGOR GwE
24.02.16

Yn bresennol: **Y Cyng. Eryl Williams (Cadeirydd)**
Y Cyng. Michael Williams (Is-gadeirydd)

Y Cynghorwyr: Chris Bithell, Kenneth P. Hughes, Wyn Ellis Jones a Gareth Thomas.

Aelodau Cyfetholedig heb bleidlais: Eithne Hughes (Cynrychiolydd Ysgolion Uwchradd), Jonathan Morgan (Cynrychiolydd Ysgolion Arbennig)

Swyddogion Heb bleidlais: Ian Budd (Cyfarwyddwr Arweiniol - Cadeirydd y Bwrdd Rheoli (Cyngor Sir y Fflint)), John Davies (Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam), Karen Evans (Cyngor Sir Dinbych), Delyth Molyneux (Cyngor Ynys Môn), R. Ellis Owen (Cyngor Bwrdeistrefol Sirol Conwy) ac Arwyn Thomas (Cyngor Gwynedd).

Hefyd yn Bresennol: Huw Foster Evans (Rheolwr Gyfarwyddwr GwE), Rhys Howard Hughes (Cyfarwyddwr Cynorthwyol (Cefnogaeth a Broceru) GwE), Alwyn Jones (Cyfarwyddwr Cynorthwyol (Safonau) GwE), Susan Owen Jones (Rheolwr Busnes a Chyllid GwE), Geraint Rees (Cynrychiolydd Llywodraeth Cymru), Dafydd Edwards (Pennaeth Cyllid yr Awdurdod Lletyol – Cyngor Gwynbedd), Iwan Evans (Rheolwr Gwasanaeth Cyfreithiol yr Awdurdod Lletyol – Cyngor Gwynedd), a Glynda O'Brien (Swyddog Cefnogi Aelodau'r Awdurdod Lletyol - Cyngor Gwynedd)

Ymddiheuriadau: Diane Chisholm (Cynrychiolydd Ysgolion Cynradd), Delyth Molyneux (Cyngor Ynys Môn)

Estynnwyd croeso arbennig i Mrs Eithne Hughes, Cynrychiolydd Ysgolion Uwchradd, a oedd yn mynychu ei chyfarfod cyntaf o'r Cyd-bwyllgor fel olynydd i Mrs Annwen Morgan sydd bellach yn Ddirprwy i'r Prif Weithredwr yng Nghyngor Ynys Môn.

1. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd datganiad o fuddiant personol gan unrhyw aelod oedd yn bresennol.

2. COFNODION

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion o'r pwyllgor hwn a gynhaliwyd ar 27 Ionawr 2016, fel rhai cywir.

Nododd y Cynghorydd Gareth Thomas (Cyngor Gwynedd) bod mater wedi ei godi yn y cyfarfod diwethaf nad oedd wedi ei gynnwys yn y cofnodion. Fodd bynnag roedd yn dymuno egluro'r sefylla gan nodi mai trefniadau mewnol i Gyngor Gwynedd oedd dan sylw yn ymwneud a hysbysebu am swyddi penodol. Aeth ymlaen i fynegi ei anfodlonrwydd bod Aelod Portffolio Addysg o Sir arall wedi anfon e-bost yn dilyn y cyfarfod ynglyn a'r mater. Roedd y Cynghorydd Thomas o'r farn na ddylai unrhyw aelod o'r Cydbwyllgor fod wedi codi'r mater

ac os oedd unrhyw bryderon y dylid eu cyfeirio'n uniongyrchol i'r man priodol. Hyderai na fyddir yn codi'r mater eto.

Esboniodd y Cynghorydd Michael Williams bod y llythyr anfonwyd yn hunan-eglurhaol gan ddatgan pwysigrwydd i gydweithio ynglyn ag unrhyw faterion sydd yn ymwneud a GwE a'i fod o'r farn bod y mater drafodwyd yn creu goblygiadau i GwE ac yn mynd yn groes i'r Model Cenedlaethol.

Mewn ymateb, esboniodd y Rheolwr Gwasanaeth Cyfreithiol yr Awdurdod Lletyol nad oedd y mater wedi ei gofnodi oherwydd nad oedd wedi ei gynnwys ar Raglen y cyfarfod diwethaf i'w drafod ac nac oedd ychwaith ar raglen y cyfarfod hwn i'w drafod.

3. CYNLLUN BUSNES RHANBARTHOL 2015-18 – ATODIADAU AWDURDOD LLEOL

Cyflwynodd Rheolwr Gyfarwyddwr GwE gynllun busnes a oedd wedi ei drafod gan y Cyd-bwyllgor ar 12 Tachwedd 2015 a oedd yn gosod gweledigaeth tair blynedd, amcanion a blaenoriaethau ar gyfer gwelliant ar draws y rhanbarth. Cyfeiriwyd at yr atodiadau i'r cynllun busnes a oedd yn adlewyrchu y blaenoriaethau lleol a'r atebolrwydd lleol o fewn yr awdurdodau. Cadarnhawyd bod y timau o fewn GwE yn y tri hwb wedi trafod y blaenoriaethau gyda Chyfarwyddwyr Addysg a Phenaethiaid wedi bod yn rhan greiddiol o'u darparu.

Mewn ymateb i ymholiad ynglyn a chysoni trefniadau craffu ar draws y 6 awdurdod, sicrhaodd Cadeirydd y Bwrdd Rheoli (Cyngor Sir y Fflint) bod mecanwaith mewn lle i'r Swyddogion Craffu ystyried themau o'r gwahanol awdurdodau a thu hwnt a fydd yn arwain at raglen gyfrannol.

Penderfynwyd: (a) Derbyn a nodi cynnwys yr adroddiad.

(b) Cymeradwyo'r Atodiadau Awdurdod LLeol y Cynllun Busnes yn ddarostyngedig i gywiro Atodiad 6 (yn yr iaith Saesneg) lle cyfeirir at Ynys Mon yn hytrach na Chyngor Wrecsam o dan y golofn "Nodau GwE" cyn eu cyhoeddi'n derfynol.

4. CYLLIDEB GwE 2015-16 – ADOLYGIAD TYMOR YR HYDREF 2015

(a) Cyflwynodd Rheolwr Gyfarwyddwr GwE a Phennaeth Cyllid Cyngor Gwynedd adroddiad yn diweddaru'r Cydbwyllgor ar adolygiad ariannol diweddaraf cyllideb GwE am y flwyddyn gyllidol 2015/16 a oedd yn canolbwyntio ar yr amrywiadau ariannol sylweddol, ynghyd ag Atodiad 1 a oedd yn cynnwys y wybodaeth ariannol gyflawn.

(b) Tywyswyd y Cyd-bwyllgor drwy'r adroddiad gan Bennaeth Cyllid Cyngor Gwynedd gan dynnu sylw at yr amrywiadau ariannol. Nodwyd bod sefyllfa dros y flwyddyn yn eithaf sefydlog a rhagwelir cyfanswm y gronfa ar ddiwedd 2015/16 yn £271,486.

(c) Yn ystod y drafodaeth ddilynol, amlygwyd y prif bwyntiau canlynol:

- Tra'n deall cefndir y gronfa tanwariant, gofynnwyd a oedd cynlluniau i'w wario, o ystyried bod ysgolion yn cael eu beirniadu'n gyson am gadw balansau sylweddol
- Cyfeiriwyd at y grantiau a dderbynir gan Lywodraeth Cymru ac yn benodol Grant Her Ysgolion Cymru gan nodi pwysigrwydd na ddylid creu cyfundrefn anghyfartal ac amrywiaeth ar draws y 4 rhanbarth gan sicrhau bod ysgolion yn cael gwerth am arian
- Gofynnwyd a fyddai'n bosibl i'r dyfodol dderbyn aminelliad o'r swm sy'n ddarbodus i'w gadw o safbwynt y tanwariant

(ch) Mewn ymateb i'r sylwadau uchod esboniwyd:

- Nad oedd £271,486 o danwariant yn swm enfawr oherwydd bod angen elfen o arian wrth gefn ar gyfer sefyllfaoedd all godi, e.e. bod awdurdodau yn gorfod darganfod mwy o doriadau, diswyddo staff, a.y.b.
- Bod balansau o ddim mwy na 5% - 10% wedi cael ei osod yn lleol. Trafodwyd y tanwariant gyda Phrif Weithredwyr ar draws y Gogledd a phenderfynwyd peidio gosod lefelau oherwydd gall y sefyllfa newid ar gyfer y flwyddyn ganlynol
- Cydnabuwyd bod amrywiaethau yn y lefelau grantiau ar draws y 4 consortia ond hyderir y byddai fwy o gydweithio rhyngddynt i'r dyfodol

Penderfynwyd: Derbyn a nodi cynnwys yr adroddiad.

5. CYLLIDEB 2016/17

Cyflwynodd y Rheolwr Gyfarwyddwr GwE a Phennaeth Cyllid Cyngor Gwynedd gyllideb sylfaenol GwE am y flwyddyn 2016/17 gan gynnwys cyfraniadau ariannol yr awdurdodau i'r Cydbwyllgor.

Tywyswyd aelodau'r Cyd-bwyllgor drwy'r gyllideb gan dynnu sylw at leihad o £59,092 yn y dyraniad ariannol gan yr awdurdodau. Nodwyd ymhellach bod GwE yn gorfod dygymod ag effaith ariannol chwyddiant ac arbedion sy'n lleihau gwariant arfaethedig 2016/17 o £131,180 ac y byddir yn cyflwyno adroddiad yn fuan ym mis Mehefin fydd yn adlewyrchu'r ffigwr hwn.

Penderfynwyd: Derbyn a mabwysiadu'r gyllideb sylfaenol ar gyfer 2016/17 fel amlinellir yn yr adroddiad.

6. CYTUNDEB PARTNERIAETH (AWDURDODAU AC YSGOLION)

(a) Cyflwynodd Rheolwr Gyfarwyddwr GwE, er gwybodaeth, gytundeb Partneriaeth rhwng y chwe awdurdod lleol y gogledd a'u hysgolion gan nodi bwysigrwydd i'r Cydbwyllgor fod yn ymwybodol o'r ddogfen. Diwygiwyd y gytundeb yn 2015 i adlewyrchu'r newidiadau a fu. Nodwyd bod y ddogfen yn egluro nifer o elfennau megis egwyddorion gweithredu, eglurhad o'r broses categoreiddio ysgolion sydd yn rhan annatod o'r bartneriaeth rhwng GwE a'r ysgolion. Ychwanegwyd bod y broses categoreiddio yn cael ei fireinio yn gyson. Cyfeiriwyd at atodiad 3 i'r gytundeb sef pwerau ymyrraeth sydd mewn lle ar gyfer yr awdurdod lleol fel y cyrff statudol.

(b) Yn ystod y drafodaeth ddilynol, amlygwyd y pwyntiau isod gan Aelodau unigol:

- Bod troednodyn ar dudalen 46 o'r dogfennau yn datgan bod awdurdodau lleol wedi gofyn i GwE ymgymryd a rhai o'r cyfrifoldebau yn ymwneud a hyfforddiant a rol llywodraethwyr – gofynnwyd oni ddylid rhestru'r cyfrifoldebau hyn?
- Bod rhai materion o fewn y gytundeb yn eitha' amlwg ond ar y llaw arall gall peth ansicrwydd godi ynglyn a phwy fyddai'n rhoi cefnogaeth ar rai materion
- Awgrymwyd o ran y gytundeb, oni fyddai'n fuddiol i gynnwys atodiad ar gyfer pob awdurdod lleol fel a wneir yn y cynllun busnes rhanbarthol?
- O safbwynt diogelu plant, a ddylid nodi eglurder o gyfrifoldeb Ysgol, cyfrifoldeb awdurdodau a chyfrifoldeb GwE?

(c) Mewn ymateb i'r sylwadau uchod, esboniwyd:

- Gan Cyfarwyddwr Arweiniol - Cadeirydd y Bwrdd Rheoli (Cyngor Sir y Fflint), bod dyletswydd ar y Bwrdd Rheoli i ddarparu gwasanaeth di-dor i ysgolion a'u bod o'r farn y byddai un ddogfen yn briodol. Fodd bynnag, roedd bwriad gan Bwrdd Rheoli i gynnal adolygiad yn ystod tymor yr haf.
- Tra'n derbyn bod y Siroedd yn wahanol, bod gwaith ar lawr pob ysgol i fod yn debyg
- Bod angen rhai elfennau cyffredin ar draws y rhanbarth ond rhaid cymryd i ystyriaeth y capasiti sydd yn gallu effeithio ar natur y cytundeb

Penderfynwyd: Nodi cynnwys y Cytundeb Partneriaeth a'r angen i dderbyn diweddariad ar gyfrifoldebau generic a lleol yng nghyfarfod nesaf y Cydbwyllgor.

7. **CONSORTIA YN CYDWEITHIO**

Adroddodd Rheolwr Gyfarwyddwr GwE bod disgwyliad gan ESTYN i'r rhanbarthau gydweithio mewn datblygu a gwella prosesau o fewn ysgolion.

Derbyniwyd cyflwyniad gan Cyfarwyddwr Cynorthwyol (Cefnogaeth a Broceru) GwE) ar ddatblygiadau hyd yma gan nodi mai'r nod ydoedd darparu her a chefnogaeth mor effeithiol a phosibl ar gyfer ysgolion Cymru. Nodwyd bod pwysau enfawr i ysgolion gydweithio ac yn fwy pwysig bod y consortia yn cydweithio hefyd.

O safbwynt y datblygiadau hyd yma, esboniwyd:

- Bod 4 Gyfarwyddwr y rhanbarthau yn cyfarfod yn aml
- Eu bod yn rhannu arferion da
- Yn adnabod cyfleoedd ar gyfer cydweithio
- Cytuno ar raglen waith penodol

Ymhelaethwyd ar y meysydd cydweithio sef:

- Rhaglen ddatblygu Genedlaethol gytunedig ar gyfer Ymgynghorwyr Her
- Grwp Ansawdd o safoni categoreiddio cenedlaethol (un aelod o bob consortia wedi cael tasg ar gyfer cymedroli a chael gwell cysondeb)
- Creu Rhaglen Datblygu amrywiol drwy gydweithio gyda chonsortia eraill ar gyfer datblygiadau gyrfa
- Gweithredu'r fenter Ysgolion Arloesi Digidol / Y Fargen Newydd / Dyfodol Llwyddiannus / Ysgolion Arweiniol Creadigol (gwaith yn mynd rhagddo ynglyn a hyrwyddo Grwp Cenedlaethol i gydweithio ac fe nodwyd bod Llywodraeth Cymru yn rhan o'r cydweithio)
- Rhannu arferion ynglyn a GAD ymhob sector gyda thystiolaeth glir o'r effaith
- Sicrhau gwell dealltwriaeth o ddefnyddio cyllid a grantiau yn effeithiol ar lefel genedlaethol
- Asesiadau risg / gwerth am arian er mwyn profi / arfarnu

I gloi, nodwyd bod y gwaith yn datblygu a'i fod yn fuddiol i gydweithio.

Amlygwyd y pwyntiau canlynol gan Aelodau unigol:

(i) Gan gynrychiolydd Llywodraeth Cymru bod canmoliaeth sylweddol i waith y Grwp Ansawdd gyda unigolion yn ymateb yn gadarnhaol iawn yn y ddeialog
(ii) Croesawyd y cydweithio a phwysigrwydd i'w ddatblygu.
(iii) Mewn ymateb i ymholiad ynglyn a defnydd o'r iaith Gymraeg gan arolygwyr ESTYN, cadarnhawyd y byddir yn defnyddio Cymry Cymraeg o fewn y Timau Arolygu.

Penderfynwyd: Derbyn, nodi a diolch am y cyflwyniad.

8. RHAGLEN DATBLYGU YMGYNGHORWYR HER

Gosododd y Rheolwr Gyfarwyddwr GwE gefndir y cyflwyniad ddilynol drwy nodi bod disgwyliadau uchel o dimau GwE ac yn hyn o beth datblygwyd rhaglen ddatblygu ar gyfer yr Ymgynghorwyr Her.

Esboniodd Cyfarwyddwr Cynorthwyol (Cefnogaeth a Broceru) GwE bod ymarferwyr / penaethiaid yn rhoi pwyslais ar ddatblygu staff i sicrhau ansawdd a safonau a bod gan GwE gyfrifoldeb i ddatblygu staff ei hun.

Derbyniwyd gyflwyniad gan Cyfarwyddwr Cynorthwyol (Safonau) GwE) ac fe nododd bod rol Ymgynghorwyr Her yn newid er mwyn datblygu a ffurfioli rhaglen a fyddai'n canolbwyntio ar y safonau cenedlaethol. Fe ymhelaethodd ar y datblygiadau hyd yma:

- Datblygu hyfforddi a mentora
- Rhannu arfer effeithiol a'r gwersi a ddysgwyd
- Gweithdai yn canolbwyntio ar sgiliau allweddol e.e. sut i weithio'n effeithol gyda ysgolion sy'n tangyflawni
- Hyfforddiant diogelu statudol ar gyfer pob Ymgynghorydd Her
- Cyflwyniadau arfer effeithiol gan gydweithwyr o gonsortia eraill e.e. technegau effeithiol

- Darparu cyfleoedd i rannu arfer effeithiol rhwng hybiau ar gyfer Ymgynghorwyr Her sy'n gweithio gyda ysgolion uwchradd categori coch a melyngoch
- Hyfforddi'r hyfforddwyr ar gyfer dwy Ymgynghorydd Her sy'n gweithio gyda'r sector cynradd
- Datblygu gwybodaeth, dealltwriaeth a sgiliau Ymgynghorwyr Her i'r lefel sy'n ofynnol er mwyn bodloni'r safonau cenedlaethol
- Gwella ansawdd
- Fframwaith – sicrhau bod Ymgynghorwyr Her yn gweithio gyda ysgolion / uwch arweinwyr / llywodreathwyr
- Sicrhau hunan arfarniad a chynllun gwella cadarn
- Trefnu cefnogaeth ac ymyrraeth effeithiol
- Datblygu arweinwyr ysgolion
- Canolbwyntio ar sanawdd a deilliannau addysgu a dysgu
- Cyfarfodydd montrio a gwerthuso gwelliannau ffurfiol pob tymor

Nodwyd bod y rhaglen yn ddatblygol ac yn destun peilot ar hyn o bryd gyda'r sector uwchradd a hyderir ehangu'r rhaglen i'r sector cynradd. Ceisir annog unigolion o fewn tim GwE i ddatblygu staff ei hunain.

Adroddwyd ymhellach bod hysbysebion wedi ymddangos yn y wasg yn ddiweddar am Ymgynghorwyr Her newydd ac yn dilyn penodiadau fe fyddir yn datblygu rhaglen anwytho iddynt.

Rhoddwyd cyfle i Aelodau ofyn cwestiynau ac fe amlygwyd y prif bwyntiau canlynol:

(i) Nad oedd son am sut fyddai Ymgynghorwyr Her yn cadw mewn cysylltiad a'r awdurdodau lleol, sydd yn y pen draw, yn gyfrifol am safonau'r addysgu

Mewn ymateb, nododd y Rheolwr Gyfarwyddwr GwE bod cyfarfod i'w gynnal ar 15 Mawrth 2016 ac y byddai trafodaethau estyngedig bryd hynny ynglyn a'r mater uchod.

(ii) Ar hyn o bryd bod anghysondebau o safbwynt ansawdd ac nid yn angenrheidiol yn ymwneud a hyfforddi ond efallai fwy ynglyn a threfniadaeth.

Mewn ymateb, eglurwyd bod gan GwE ddyletswyddau penodol sef i ddarparu rhaglen datblygu ynghyd a rheoli perfformiad yn ogystal a rheoli perfformiad unigolion. Nodwyd y byddai prosesau yn gorfod cydblethu a chydnabuwyd bod anghysondebau ond bod hyn yn fater i gydweithio arno.

(iii) Mewn ymateb i ymholiad ynglyn a hyfforddi a chydweithio hefo consortia eraill, esboniodd y Cyfarwyddwr Cynorthwyol Safonau GwE mai'r bwriad ydoedd darparu pecyn cenedlaethol i rannu arbenigedd.

(iv) Prawf y rhaglenni datblygol fydd sut y gellir mesur eu heffaith a sut y byddir yn effeithio ar ysgolion unigol, grwpiau ysgolion, a chanlyniadau arholiadau'r haf.

Mewn ymateb, cydnabuwyd bod y datblygiadau yn rhai tymor hir ac y byddai'n anodd mesur yr effaith ar ganlyniadau arholiadau haf eleni.

(v) Ychwanegodd y Cyfarwyddwr Cynorthwyol Safonau GwE bod angen ehangu'r cryfderau ar draws yr ysgolion a hyderir y bydd y rhaglen uchod yn llwyddo i godi ansawdd ac y gwelir gwelliant mewn unigolion. Mewn ymateb i ymholiad pellach ynglyn â methiant Ymgynghorwyr Her i gyflawni yn unol a'r safonau disgwyliedig, y byddir yn derbyn arweiniad gan yr awdurdod lleytol ynglyn a threfniadau medrusrwydd.

(vi) Tueddir i'r ffocws fod ar ysgolion sydd yn y categori coch / oren ac y dylid sicrhau na ddylid anghofio yr ysgolion hynny sydd yng nghategoriau gwyrdd a melyn.

Penderfynwyd: Derbyn, nodi a diolch am y cyflwyniad.

Dechreuodd y cyfarfod am 9.00 a.m. a daeth i ben am 10.40 a.m.

CADEIRYDD

Ar derfyn y cyfarfod nodwyd bod oddeutu 1,300 o athrawon wedi mynychu cynhadledd genedlaethol yn Venue Cymru, Llandudno, ar 12 Mawrth 2015. Braf ydoedd nodi bod cynifer wedi mynychu a oedd yn dangos ymrwymiad gan y staff.